

15.04.2020

Pormestari

48 §**Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle yrittäjyysstrategiasta**

HEL 2020-003418 T 14 00 02

Päätös

Pormestari antoi työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan lausunnon yrittäjyysstrategiasta:

Yrittäjyysstrategian kattavuus

Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

(Kyllä). Helsingin kaupungin arvion mukaan yrittäjyysstrategiassa on huomioitu keskeiset asiakokonaisuudet, vaikka Helsingin kaupungilla on huomioita ja lisäyksiä yrittäjän tilannekuvaan ja strategiaan teemakokonaisuuksiin. Helsingin kaupunki huomauttaa lisäksi, että kokonaisuuden arviointia vaikeuttaa se, että yrittäjyysstrategiaan liittyy monia erillisiä ohjelmia, joista osa (mm. TKI-tiekartta) ei ole valmistunut.

Yrittäjän tilannekuva

Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

(Ei). Yrittäjyyden ja yritysten tilannekuva on muuttunut radikaalisti lyhyessä ajassa niin Helsingissä kuin koko maassa. Koronaviruspandemia on ajanut eri toimialalla toimivia yrityksiä vaikeuksiin ja vaikutukset tulevat olemaan ennennäkemättömät. Keskuskauppakamarin 16.–17.3 tekemässä koko maan kattavassa yrityskyselyssä kolmasosa yrityksistä arvioi, että yritysten konkurssiriski on kasvanut. Liikevaihto on tippunut useimmilla toimialoilla lyhyessä ajassa. Helsingissä erityisesti matkailu- ja ravintola-alan, koulutuksen, kuljetusten ja tapahtuma- ja kulttuurituotannon parissa toimivat yritykset sekä monet yksinyrittäjät ovat ajautuneet pandemian rajoitustoimien vuoksi kassakriisiin. Sama tilanne koskee monia aikaisen vaiheen startup-yrityksiä Helsingin kaupungin elinkeino-osaston tuoreen kyselyn mukaan. Vaikka yrittäjyysstrategiassa mainitaan toimintaympäristön ennakoimattomuus, niin tilannekuvassa pitäisi ehdottomasti ottaa huomioon globaalin pandemian vaikutus yrittäjiin ja yrityksiin.

Tilannekuvassa pitäisi myös näkyä Suomen voimakas kaupungistumiskehitys ja sen vaikutukset yrittäjyyteen, kasvuun ja työn murroksen kiihtymiseen. Erityisesti pääkaupunkiseudun elinkeinoelämä poikkeaa muusta Suomesta niin liiketoiminnan kansainvälistymisen, palveluliiketoiminnan roolin, maahanmuuton kuin startup-toiminnan osalta. Pää-

15.04.2020

Pormestari

kaupunkiseudun yritystoiminta muodostaa merkittävän osan koko Suomen bruttokansantuotteesta. Yrittäjyysstrategian ei pidä olla täysin alueneutraali, vaan eri alueiden erityispiirteet, rooli ja merkitys pitäisi tunnistaa ja huomioida kansallista strategiaa laadittaessa.

Erityisesti kaupungeissa korostuu esimerkiksi onnistuneen asuntopoliitiikan merkitys elinkeinopoliitiikan kannalta. Yritysten toimintaedellytyksiin ja ulkomaisen työvoiman saatavuuteen vaikuttavat kohtuuhintaisen asumisen saatavuus ja ulkomailta tulevien työntekijöiden ja yrittäjien mahdolliset erilaiset asumispreferenssit.

Yrittäjän tilannekuvassa pitäisi huomioida myös yrittäjyyden eri muodot kuten osa-aikainen yrittäjyys ja asiantuntijayrittäjyys, samoin kuin yritysten lisääntyvä vuokratyövoiman käyttö. Kevytyrittäjyys pitäisi olla uudenlaisena ja viime vuosina erityisesti pääkaupunkiseudulla voimakkaasti kasvavana ilmiönä tarkastelussa mukana.

Yrittäjyyden tilannekuvassa tarkastellaan erilaisia syitä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmille. Tilannekuvaan pitäisi kuitenkin lisätä alueiden erilaiset vetovoimatekijät sekä se, että sosiaaliturvajärjestelmässä on kannustinloukkuja, jolloin työnhakijan ei kannata ottaa työtä vastaan, kun tuet loppuvat. Kyse ei ole pelkästään työn palkkauksen tai työehtojen tasosta; myös vastikkeettomien tukien taso ja tuloluokittain porrastetut alennukset palvelumaksuista pitäisi mainita.

Strategiset teemat

Yrittäjyysstrategiassa on tunnistettu yrittäjän tilannekuvan pohjalta mm. verotukseen, osaavan työvoiman saatavuuteen tai yrittäjyyspalveluihin tai yrittäjän asemaan liittyviä strategisia teemoja, joiden avulla pyritään vastaamaan tilannekuvassa tunnistettuihin haasteisiin.

Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämiseksi? Mitä muuttaisit?

(Kyllä). Helsingin kaupunki pitää strategisia teemoja relevantteina yrittäjyyden edistämiseksi.

Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi?

Yrittäjyysstrategian toimeenpanon aloitusvaiheessa koronavirusepidemian ja rajoitustoimien aiheuttama tilanne tulee olemaan edelleen yritysten ja yrittäjien kannalta hyvin haasteellinen. Tämä tuo painetta tehdä esitettyjen toimenpiteiden lisäksi myös joukon muita toimenpiteitä. Luonnoksessa esitetyt ehdotukset ovat pääosin kannatettavia, mutta yhteisvaikutukseltaan uudessa tilanteessa riittämättömiä. Suuri osa st-

15.04.2020

Pormestari

rategiasta on tilannekuva ja strateginen osuus jää liian suppeaksi. Strategian vaikuttavuutta lisäksi toimenpiteiden syvempi analyysi ja toimenpiteiden edistäminen vastuuttamisella ja selkeällä resursoinnilla.

Ennustettava ja kilpailukykyinen verotus

Koronakriisin vuoksi monet yritykset ovat ajautuneet vaikeuksiin. Helsingin kaupunki kannattaa toimia, joilla voidaan verotuksellisesti tukea yritysten selviämistä kriisissä. Tähän lukeutuu myös joustavuuden lisääminen verojen maksuajoissa ainakin väliaikaisesti. Helsingin kaupunki edellyttää, että yrittäjyysstrategiaa päivitetään huomioimaan yritysten ja yrittäjien muuttunut tilanne.

Helsingin kaupungin mukaan olisi syytä selvittää mahdollisuudet kehittää yritysverotusta siten, että se kannustaisi kohdentamaan kasvavassa yrityksessä muodostuvan yritystulon kasvatettavaan yritystoimintaan tai uuteen yritystoimintaan. Verotuksen tulisi minimoida kaksinkertainen verotus kasvuyrittäjien osalta ja kannustaa kasvuhakuisia yrityksiä investoimaan. Lisäksi tulisi selvittää mahdollisuudet edistää verotuksen keinoin kasvuhakuisen kansainvälisen yritystoiminnan investointeja Suomeen.

Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus yritysten kasvun tukena

Helsingin kaupunki ehdottaa, että startup-viisumin rinnalle otettaisiin yrittäjäviisumi, ja startup-viisumin ehtoja muutettaisiin sellaiseksi, että myös alkuvaiheen startup-tiimi mahtuu kriteereihin. Samoin olemassa olevan yrityksen laajenemista Suomen markkinoille ETA-alueen ulkopuolelta tulisi henkilöstön osalta kohdella kuin startup-tiimiä. Helsingin kaupunki pitää ehdottoman tärkeänä, että työperäisen maahanmuuton käsittelyaikoja nopeutetaan ja käsittelyajasta tehdään ennustettavampaa.

Yrittäjyysstrategiassa ei ole listattu toimenpiteitä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenojen bruttokansantuoteosuuden nostamiseen, vaan ne on tarkoitettu linjata TKI-tiekartassa. Helsingin kaupunki kuitenkin painottaa TKI-osuuden ja kilpailukykyisen yritystoiminnan yhteyttä. Huippuluokan koulutukseen ja TKI-menoihin panostaminen on erityisen tärkeää korkean lisäarvon innovatiiviselle yritystoiminnalle.

Investointien aikaansaaminen on monen tekijän yhteissumma. Varsinkin palvelualojen investointien luonne poikkeaa hyvin paljon tuotannollisten toimialojen T&K&I-investoinneista ja muista investoinneista. Palvelualoilla investoinnit tapahtuvat pääasiassa uudenlaista osaavaa työvoimaa palkkaamalla. Lisätyövoiman palkkaamista jäykistäviä tekijöitä tulisi poistaa.

15.04.2020

Pormestari

Yrittäjyysstrategiassa pitäisi löytää uusia keinoja siihen, että korkeakouluista syntyisi nykyistä enemmän uusia yrityksiä. Suomi ei pärjää tässä kilpailijamaille.

Esityksessä mainittu yrittäjyyden koulutukseen panostaminen on tärkeää. Vielä tärkeämpää olisi lisätä myynnin, kansainvälisen liiketoiminnan ja digitaalisten palvelujen koulutustarjontaa ja koulutusohjelmia ammatikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Myös korkeakoulujen yrittäjyysyhteisöjen taloudellinen tukeminen edistäisi yrittäjyyttä. Tämä pitäisi paremmin ottaa huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksen suunnittelussa.

Kasvuhakuisen yritystoiminnan lisääminen

Helsingin kaupunki pitää hyvänä, että yrittäjyysstrategiassa kiinnitetään huomiota kasvuyritysten määrään. Esihautomo-hautomokiihdyttämötoiminnan tukeminen olisi tehokas keino kasvuyritysten määrän lisäämiseksi. Nopean kasvun yritysten yrityskiihdyttämöiden toiminnan jatkuvuus on nykyisellään heikkoa, kiihdyttämöiden keskimääräinen elinaika on joitakin vuosia ja rahoitus perustuu usein hanke- rahoitukseen. Kuntien, valtion ja yksityisten toimijoiden voimavarat yhdistämällä Suomeen on synnyttävissä erikoistuneita, myös kansainvälisesti kasvuhakuisia tiimejä ja yrityksiä houkutteleva hautomoita ja kiihdyttämöjä. Tähän tarvitaan kuitenkin valtion osarahoitus. Vallitsevasta lyhytjänteisestä projektirahoitusmallista tulisi siirtyä pitkäjänteisempään julkiseen rahoitukseen.

Immateriaalisten oikeuksien tärkeys mainitaan mutta Suomessa kasvuyritykset eivät ole läheskään täysin tätä mahdollisuutta hyödyntäneet arvonluonnissa. Tilanteen parantamiseksi tarvittaisiin kansallinen strategia.

Nykyiset kotimaiset alkuvaiheen pääomasijoittajat/rahastot ovat kansainvälisesti tarkasteltuna pieniä, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Kansainvälisiä yksityisiä institutionaalisia sijoittajia ei ole pystytty houkuttelemaan suomalaisiin kasvuyrityksiin sijoitaviin pääomasijoitusrahastoihin, toisin kuin muissa Pohjoismaissa/länsimaissa.

Rahastojen pääomittaminen mahdollistaisi tehokkaamman toiminnan pääomien allokoinnissa ja riskien arvioinnissa ja hinnoittelussa. Tulisi-kin selvittää voisiko Valtion kehitysyritys VAKE:lla olla roolia tässä.

Yrittäjän uusi alku, turva ja jaksaminen

Helsingin kaupunki pitää erittäin tärkeänä sitä, että yrittäjyysstrategias- sa kiinnitetään huomiota myös yrittäjän turvaan. Koronaviruskriisin vuoksi yrittäjän turvaa on parannettu väliaikaisesti. Akuutin kriisivai-

15.04.2020

Pormestari

heen jälkeen ja siitä saatujen kokemusten perusteella tulisi selvittää, voisiko yksinyrittäjä hakeutua jatkossakin tilapäisesti sosiaaliturvan piiriin.

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että konkurssilainsäädännön muuttamistarpeita tarkastellaan nyt, kun pandemiakriisi on lisännyt yritysten konkurssiriskiä. Suomessa mahdollisuus ryhtyä konkurssin jälkeen nopeasti uudelleen yrittäjäksi on rajallinen. Konkurssin tehnyt ja ylivelkaantunut voi päästä velkajärjestelyyn, jossa veloille määrätään henkilökohtainen tiukka maksuohjelma. Velkajärjestelyn aikana hänellä ei kuitenkaan käytännössä ole mahdollisuutta ryhtyä uudelleen yrittäjäksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tommo Koivusalo, yksikön päällikkö, puhelin: 310 36492
tommo.koivusalo(a)hel.fi
Kaisa Saario, johtava asiantuntija, puh: 310 21545
kaisa.saario(a)hel.fi

Liitteet

1 Yrittäjyysstrategialuonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Työ- ja elinkeinoministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 1

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yrittäjyysstrategian laatiminen perustuu Suomen hallitusohjelmassa linjattuihin tavoitteisiin elinkeinorakenteen monipuolistamisesta ja yritysten kannustamisesta kestävään ja työllisyyttä ja hyvinvointia luovaan

15.04.2020

Pormestari

kasvuun. Hallitusohjelman mukaan yrittäjyysstrategia sisältää yksinyrittäjien aseman ja mikroyritysten työllistämisen edistämisen, luovan alan arvomuodostuksen ja liiketoimintamallien kehittämisen, PK- ja midcap-yritysten kasvuhakuisuuden ja kansainvälistymisen tukemisen sekä suurten veturiyritysten kanssa tehtävän vienninedistämisen.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa yrittäjyysstrategiasta. Lausuntoa on pyydetty viimeistään 9.4.2020 kello 16.00. Lausunnonantajia on pyydetty vastaamaan lausuntopalvelussa annettuihin kysymyksiin. Helsingin kaupunki ei ota lausunnossaan kantaa lausuntopalvelun kysymyksiin liittyen yrittäjyysstrategian tiekartan tai mittareiden laatimiseen.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Lausunto on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osastolla.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

1 Yrittäjyysstrategialuonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Työ- ja elinkeinoministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 1

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

15.04.2020

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 48 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

15.04.2020

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 15.04.2020.